

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

N:o 4.

TH. M. FRIES.

1867.

INNEHÅLL: N. J. ANDERSSON, Om släktet *Salix*, isynnerhet dess nordiska former. — O. NORDSTEDT, Tillägg till "Skandinaviens Characeer." — S. ALMQVIST, En för Skandinavien ny art af släktet *Hieracium*. — Strödda Underr.: J. ÅNGSTRÖM, Svar på Lektor C. Hartmans anmärkningar till min senaste uppsats om Sveriges Botrychier. — Botaniska Reseföreningen.

1. Om släktet *Salix*, isynnerhet dess nordiska former,

af N. J. ANDERSSON.

(Forts.)

VIII. *S. rigidæ* s. *S. hastatæ*. Af denna grupp eger Europa icke mera än två arter, neml. *S. hastata* och *S. glabra*. Det vore följaktligen icke skäl att hänföra dessa till en egen stirps, särdeles som de lika väl genom karakterer som utseende i hög grad närma sig till *S. virescentes*; men tager man i betraktande alla de former, som, härmed beslägtade, förekomma i andra delar af jorden, så torde vara skäl att anse dem alla tillhöra en egen, temligen bestämd typ, hvilken karakteriseras af sina, åtminstone äldre, särdeles styfva och rent gröna blad, merendels bladiga hängen, glatta kapsler, hvilka oftast äro gröna, men stundom blifva röda, ega ett tydligt skaft och ännu tydligare stift samt täckas af i spetsen lång- och hvit-håriga blomfjäll.

I Nord-Amerikas tempererade trakter framstår *S. cordata* såsom den mest utvecklade typformen, företeende alldeles samma släktskap med *S. hastata*, som *S. lucida* med *S. pentandra*, *S. nigra* med *S. triandra*, *S. rostrata* med *S. depressa*, *S. chlorostachya* med *S. phyllicefolia* etc., d.

v. s. en så stor affinitet, att man stannar i största villrådighet, huruvida de båda skola anses utgöra en art eller vara specifikt skilda. Mest utvecklade är *S. cordata*, ett ej oansenligt träd med blad af 5—6 tum långd, vid basen djupt hjertlika, i kanten mycket sågade, långt tillspetsade och försedda med stora stipler. Men högre mot norden förminskas yppigheten i alla dess delar. Den öfvergår nu småningom i *S. Novæ Angliæ* Ands., som synes ega en vidsträckt utbredning öfver Nord-Amerikas alla subarctiska regioner, tills den på höjderna af de Klippiga bergen och i Ishafvets kustländer krymper hop till likhet med *S. myrsinites* och slutligen liknar en dvergform af *Vaccinium uliginosum* (*S. myrtillifolia* Ands.). På vestsidan af Nord-Amerika framstå tvenne med *S. cordata* teml. närbeslägtade arter, *S. Bigelowii* Torr. och *S. Barclayi* Ands., hvarjemte en af de täckaste pilar, jag sett, *S. pyrifolia* Ands., lifligt erinrar om den sibiriska *S. pyrolæfolia*. Japan och närliggande öar (kanske också Kina) hysa ett par med förenämnda i högsta grad närbeslägtade former: *S. padifolia* Ands. (med *S. viridula* Ands.) och *S. Miquelii* Ands. (med *S. vulpina* Ands.); i Himalaya synes den vackra *S. elegans* vara ymnig och så sammansatt af *S. triandra*- och *S. hastata*-grupperna (nord och söder!), att man sannerligen är villrådlig om dess rätta plats. Derpå uppträder i sydliga delen af Sibirien *S. rhamnifolia* Pall. (erinrande om *S. phyllicæfolia*) och mera vester ut den praktfulla *S. pyrolæfolia*, hvilken dock genom de allra tvetydigaste former sammanflyter med de europeiska *S. hastata* och *S. glabra*. Så se vi rundt kring den kalla tempererade zonen ett band af former knyta sig tillsammans, i hvilket delarne svårskiljbart gripa in i hvarandra.

27. *S. hastata* L. förekommer mest utvecklade i de djupa och yppigaste fjälldalarna; nedstigen till låglandet (i s. Sverige, Danmark o. s. v.), blir den lägre, får mera rundade, teml. styfva blad och blommor tidigare; uppstigande på högfjällen, blir den en låg krypande risig buske med smalt jemnbreda, helbräddade blad och långt bladiga hängen, så

olik den typiska formen, att man knappast skulle tro dem höra tillsammans (ofta derföre förvexlad med *S. arbuscula*). Den form, som förut framstälts under namn af *S. hastata hyperborea* och som jemförts med *S. triandra*, är en tillfällig form i Finmarken med tätblommiga honhängen och någorlunda analog med *S. elegans*. I våra trakter bildar *S. hastata* hybrider med *S. lanata* (*S. Hartmaniana* Ands.), *reticulata* (*S. reticuloides* Ands.), *herbacea* (*S. sarmentacea* Fr.), i Danmark med *S. cinerea* (se Langes Flora), i Schlesien med *S. silesiaca* (*S. chlorophana* Ands.), i Salzburg med *S. helvetica* (*S. Huteri* Kern.) samt i n. ö. Sibirien med *S. myrtilloides* (*S. Schrenckiana* Ands.).

S. glabra är en för bayerska, österrikiska och norditalienska alperna egendomlig form, som afviker från *S. hastata* genom alla sina delars glatthet, bladens styfhet, föga skaftade kapslar och långt stift. Kerner anser den närmast besläktad med *S. nigricans*, och af denna art uppföras flera hybrider, som naturligtvis ej kunna finnas hos oss. En af dessa, *S. Mielichhoferi*, som ansetts synonym med *S. punctata* Wnbg., tror jag knappast vara specifikt skild från *S. glabra*.

c. **Macrostylæ:** kapslerna vanligast oskaftade, men med mer eller mindre långt utdraget stift.

IX. *S. pruinosa* s. *S. daphnoides*: stora, ofta trädartade buskar med långsträckta, smalspetsade blad och stora hornformiga knoppar, oskaftade hängen, vid blomningen lysande af de grå- eller gulhåriga fjällen, glatta kapslar med långt stift.

28. *S. daphnoides* Vill., en väl känd art, särdeles ymnig i de sydeuropeiska fjällen, hos oss i Dalarne och längs Klarelfven, i Norge ymnigare. Wimmer anser (Sal. europ. p. 7), att den svenska är skild från den egentliga *S. daphnoides* och benämner den *S. pulchra*; den skall ock finnas vid Koenigsberg och vid Thun samt har af Wimm. förr blifvit ansedd såsom hybrid af *S. daphnoides* och *acutifolia*. Då jag omöjligen kan finna något, hvarigenom dessa från

hvarandra åtskiljas, utan måste anse *S. acutifolia* stå till *S. daphnoides* i samma förhållande som *S. rosmarinifolia* till *S. repens* (d. v. s. såsom dess östliga modifikation), så kan vår Svenska vilda form på sin höjd anses som en öfvergång mellan dem båda (hvilket ock så framställes af Fr. i Bot. Not. 1840 p. 182), om den ens kan från *S. daphnoides* särskiljas. Hvad *S. acutifolia* beträffar, så säger Wimmer: "mihi hæc species nonnisi e speciminibus cultis cognita est, verosimiliter hortulanorum opera in Europam introducta et distributa, atque stirps ♀ hujus speciei adhuc incognita esse videtur." — I Amerika finnas 3:ne former, *S. irrorata* Ands., *Coulteri* Ands. och *lasiolepis* Ands., som böra föras till denna grupp, och af dessa är den förstnämnda så lik vår *S. daphnoides*, att den måste anses som dennas analoga amerikanska form. — Utom den redan omnämnda hybriden med *S. repens* (*S. Patzeana* Ands.) bildar *S. daphnoides* ett par andra utmärkta bastarder, den ena i Österrike med *S. caprea* (*S. Erdingeri* Kern.) och den andra vid Petersburg med *S. phyllicifolia* (*S. Körnickei* Ands.). Dessa höra till de ståtligaste former i sitt slägte och förtjena blifva föremål för mycken odling.

X. *S. micantes* s. *S. viminalis*: träd eller buskar med sega, vidjelika grenar, små tilltryckta knoppar, långspetsade undertill silfverglänsande blad, bladlösa hängen, oskaftade häriga kapsler med utdraget stift.

Äfven af denna grupp förekommer i Europa blott en själfständig art:

29. *S. viminalis* L., hvilken dock utan allt tvifvel icke här är inhemsk, utan (under eller genom folkvandringarne?) förd från Central-Asien, der den uppträder i största massa och under den mest förvillande mångformighet. I O. Indien förekomma följande med *S. viminalis* nära beslägtade arter: *S. obscura* Ands., *Sikkimensis* Ands., *Daltonii* Ands., *eriphylla* Ands., *eristachya* Wall. och *longiflora* Wall., i Japan *S. Thunbergiana* Bl. och på Korea *S. Koreensis* Ands. Vi se häraf, att *S. viminalis* tillhör en sydostlig

Asiatisk typ. — Hos oss är denna art ej synnerligen mångformig, ehuru varierande med bredare eller smalare, n. glatta eller tjockt silfverludna blad, men i Tyskland och England förekommer en större form med betydligt mera utvecklade stipler, som blifvit framställd under namnet *S. stipularis* och under olika tider och af olika författare på varierande sätt tydd. Så mycket mångformigare och genom massan af sina individer betydelsefullare är den

30. *S. Smithiana* Willd., som förekommer öfver n. hela Europa. Såsom en tydlig hybrid har den tvenne framstående egenskaper: den får neml. sitt vegetativa system mest utveckladt och odlas därför allmänt såsom ytterst snabbväxande; den är derjemte en af de mest polymorpha pilformer, vi känna. Typiskt är denna *S. Smithiana* Willd. (*S. lanceolata* Fr.) bestämdt hybrid af *S. caprea* och *viminialis*. Af den förra har den den mjuka ulligheten på bladens undersida och särdeles på nerverna, de vid eller ofvan midten bredare bladen, som i kanten äro ojemnt naggsågade, de tydligen skaftade kapslarne med det något kortare stiftet och de tjockare, mindre spölika grenarne med de större, rundade knopparne. Af den senare har den deremot bladens form och silfverglans, de smala hängena samt de kägelformiga, kortskaftade kapslerna med det tydliga stiftet. I utlandet, särdeles i England och vissa delar af Tyskland, framträda former, om hvilkas ursprung från *S. viminialis* med *S. aurita*, *cinerea* eller smalbladiga former af *S. caprea* man blir villrådig*). Längst bort i serien af dessa former står den *S. acuminata* Sm., som Wimmer en tid kallade *S. dasyclados*, men nu *S. calodendron*, hvilken också finnes i Danmark och synes vara en af de för ekonomiskt bruk användbaraste pilar. Genom mycket större, uppåt bredare och

*) Flertalet af dessa hafva säkerligen uppstått genom sådana exemplar, som blifvit förvildade och afvikande samt därför visa sig som "en lågväxt, risig buske med mindre, på båda sidor gråludna blad, som är stamformen och växer i kärr" (Fr. Bot. Not. 1840 p. 185).

kortskaftade blad, hvilka äro tjockare till texturen, ofvan mörkgröna och undertill ljusgrå, liknar den *S. caprea* mest af alla, men hängena äro af *S. viminalis*, och från begge skiljes den lätt genom de tjocka, svartgrått ludna grenarne.

S. holosericea Willd. (*S. ferruginea* Ands., *S. velutina* Schrad.) säges hafva blifvit funnen i Sverige; den är en form af *S. Smithiana* med grålundnare, glanslösare och mera sågade blad och anses vara frambragt med *S. cinerea*. Vid Petersburg och i Sibirien luxurierar *S. Smithiana* (lik-som *S. daphnoides*) med dubbelt större hängen än vanligt (= *S. Gmelini* Pall.) och vid Koenigsberg blandar den sig ej blott med *S. nigricans* utan ock med *S. repens* till de besynnerligaste trippelbastarder. När man nu vet, att *S. Smithiana* är en bland de genom utseende och karakterer utmärktaste pilar och att den både odlad och mångenstädes förvildad skiftar i den oerhördaste rikedom af former samt att den redan blifvit så sjelfständig, att den bildar hybrider med andra arter — ehuru sjelf utan ringaste gensägelse, så-som all erfarenhet samt Wimmers och Wichuras experimenter ådagalägga, en uppenbar hybrid mellan tvenne mycket olika arter — männe man hör ur den systematiska anordningen af pilarnes former utesluta denna? Och om detta ej kan göras, hvar äro de skäl, som bestämma, hvilka hybrider af pilar för öfrigt böra upptagas eller uteslutas? Ett tillfälligt uppkommet stånd af någon sådan intermediär form kan inom kort tid möjligen växa upp och utbreda sig till samma anseende som *S. Smithiana*.

31. *S. mollissima* Ehrh. (*S. viminalis* × *triandra*) liknar *S. undulata*, men skiljes genom blad, som undertill ofta hafva en, om ock aldrig så svag, silfverteint samt håriga, oskaftade kapsler med utdraget stift. *S. hippophaëfolia* kan härifrån icke skiljas, annat än som en särdeles smalbladig form och är yttersta ändpunkten i den hybrid-series med *S. triandra*, på hvars motsatta gräns befinner sig *S. undulata*. Med afseende på ursprunget skulle dessa trenne former således kunna förenas till en, *S. multiformis* Döll.,

men olikheterna äro så stora, att man svårligen lärer söka dem i en och samma stirps. *S. mollissima* anträffas hos oss ytterst sällan odlad. . (Forts.)

2. Tillägg till "Skandinaviens Characeer"

af O. NORDSTEDT.

I Bot. Not. N:is 3 & 4 för år 1863 meddelade jag en beskrifning öfver Skandinaviens Characeer jemte uppgift på deras växtlokaler. Oaktadt åtskilligt finnes att anmärka mot beskrifningarne, inskränker jag mig denna gång hufvudsakligen till växtlokalerna. När intet namn är anfördt efter växstället, har jag sjelf tagit växten på den anförda lokalen. L. F. betecknar J. Langes Danska Flora 3:dje ed.; L. H. = J. Langes Herbarium; W. = L. J. Wahlstedt.

Nitella opaca Ag. — *D.* Hals v. Hoffmansgave (L. H.; i L. F. uppgifven för *N. mucronata*); Sj. Gurre sjö (L. F. och H.); Bornh. (steril, Baagö i L. H.)

N. I Bot. Not. 1865 N:o 3 anföres *N. opaca* för ett par lokaler i Öst-Finmarken, allt enligt mina bestämningar. Då *N. opaca* förut var uppgifven för denna trakt (Tanaelv) och formen från Mortensnæs till habitus och genom de uddspetsiga gaffelbenen öfverensstämde med *N. opaca*, tvekade jag ej att hänföra den och de öfriga antingen sterila eller nötbärande till *N. opaca*. Men sedan jag nyligen sett otvifvelaktig *N. furculata* från Finmarken, så tviflade jag på min förra bestämning och har sedan ånyo haft tillfälle att undersöka Mortensnæs-formen. Jag träffade då hos den antheridier ytterst sparsamt bredvid nötterna. Den skulle därför ej kunna vara en *N. opaca* utan *furculata*, såvida man ej vill anse den för en monoic form af *N. opaca*, med hvilken den öfverensstämmer i många afseenden. Bland annat har den antheridierna — såvidt man kan döma efter uppblötta exemplar — större än de mogna nötterna, då mot-

satta förhållandet (alltid?) eger rum hos *N. furculata*. Antheridierna äro neml. 0,59—0,58 m.m. i diameter och nötterna 0,52—0,56 m.m. i längd, då nötterna hos *N. furculata* af Braun uppgifves vara 0,42 m.m. långa. — Enligt lemnad upplysning af Th. Fries är det osäkert, huruvida det är *N. opaca* eller *furculata*, som förekommer i Tanaelv vid Seida.

N. capitata (Nees v. E.). D. F. Vejstrup i Fredskov (E. Rostrup i L. H.); Sj. Kjöbenhavn (L. F. och H.; *N. syncarpa* (Thuill.) förekommer ej i Danmark). S. Sk. Alnarp 1863—64 på olika ställen sparsamt (W.); vid Kristianstad flerestädes (W.); Mansdala i Wä s:n (P. Olsson).

N. syncarpa (Thuill.). Gotl. Vidangemyr (O. Westöö), Staplarne (J. E. Zetterstedts herb.); Vg. Igelsjö.

N. furculata (Rchb.). D. Sj. Dronninggård (L. F. och H.); J. Frederiksdal (Th. Jensen i J. E. Zett:s h.). N. Finmarken, Mortensnæs i Storfjeldvandet (se vidare under *N. opaca!*), Lappajavre, Altenelv (Mellem-Merei) och Tanaelv mellan Seglnæs och Karasjoks utlopp (enl. ex. från J. M. Norman).

N. procera Wallm. bör endast anses ss. en form af *N. furculata*.

N. translucens (Pers.). Denna art har af alla författare hitintills förts till *N. furcata* utom af Leonhardi (Österreich. Armleucher-Gewächse 1864), som räknar den till *N. subflabellata*. Om man blott håller sig till de sterila kronstrålarne, så finner man endast enkla gaffelben, men undersöker man de fertila kransarne nogare, påträffar man snart kransstrålar, hvilkas gaffelben bestå af 2 celler eller åter äro delade, hvilket senare förhållande mera sällan inträffar.

N. batrachosperma A. Br. Sm. Sunnerbo härad, Ljunga s:n i Södresjön och i sjön vid prestgården (P. Strandmark); Ner. Viken nära Askersund.

N. mucronata (A. Br.). D. Slagelse i Lystskov (P. Nielsen i L. K.); Næstved i Suusaaen (P. Nielsen); Huno Sö på Möen (M. T. Lange i L. H.). S. Ner. Wiken (f. minor, lik *N. norvegica* Wallm.); Götlunda, Hastesjöns ut-

lopp (O. G. Blomberg i J. E. Zett:s herb.); Upl. Bursjön (J. E. Areschoug Alg. Sc. N:o 49).

N. Wahlbergiana Wallm. Hels. Täfvesjön i Undersviks s:n; Stockholm i Källtorpsjön; Ner. sjön Wiken. N. Drammen (A. Blytt i Zett:s herb.).

N. gracilis (Sm.). Hels. i ett kärr nedanför Offerberget i Undersviks s:n (på några ex. voro en del kransstrålar 4 gånger delade!); Nerk. Askersund (C. J. Lindbergs herb.); Södm. Källtorpsjön. Sm. Ljunga s:n i Sunnerbo (P. Strandmark); Lessebo i sjön Yen (E. Engdahl). I Scheut'z Smålands-Flora anföres *N. mucronata* för sistnämnda lokal, men då de Strandmarkska ex., som der äfven föres till *mucronata*, tillhöra *N. gracilis*, är förmodligen samma förhållande med de Engdahlska. Bl. Stora Näs i Tvinge s:n (Gosselman, Zool. o. Bot. Iakt. inom Blekinge). Sk. Kristianstad (W.) — Forma brachyphylla förekommande här och der bland hufvudformen.

Nitella (Tolypella) intricata (Roth). Gotl. Flerestädes vid Wisby (enl. O. Westöö); Sk. Kristianstad (W.); Lund; Alnarp flerstädes (W. & !); Åkarps station.

N. (Tol.) glomerata (Desv.) Sk. Alnarp; Lund (se Bot. Not. 1866 p. 77.). D. Sj. Stubberup (P. Nielsen).

N. (Tol.) flexilis (Lin.). D. mell. Loll. och Falst. (Müll. Fl. Dan. och L. F.); Loll. Rödbyfjord och Ravensby (E. Rostrup Lollands Veget.); N. Vahlöarne (uteglömd i Sk. Char.).

N. borealis Wallm. Ex. af denna art från dess enda växtlokal Täfvesjön i Undersviks s:n i Prof. J. W. Zetterstedts herb. tillhör *N. gracilis* (jfr Bot. Not. 1866 p. 77).

Chara stelligera Bauer. Sk. Lefrasjön (Jfr Bot. Not. 1866 N:o 7)

Ch. Wallrothii Rupr. D. Sj. Glänö samt Skjelskör (P. Nielsen). S. "In mari Bahusiæ ad littora insulæ Mjörn Oct. A. W. Ljungman" (Aresch. Alg. Sc. N:o 243).

Ch. Braunii Gmel. I en Finsk tidning har jag sett

uppgifvet, att denna art är tagen i Finland, men hvar kommer jag ej ihåg (Borgå?).

Ch. crinita Wallr. *D.* Sj. Glænö v. Skjelskör (L. F.); Borreby (L. H.); Reersö (*f. incrustata*; Liebman i L. H.); Bågö (L. F.); Tjäreby Noer (P. Nielsen); F. Odensee (L. H.); Loll. Lienlund (i Brakvand: E. Rostr. Loll. veget.)

Ch. fragilis Desv. *S.* Förekommer i alla prov. ända upp till Medelpad; om längre norrut känner jag ej, dock förekommer den i Nordlanden i Norge. Dess utbredning föröfrigt i Norge känner jag föga till.

Anm. Såsom belysande Wallmans *Ch. annulata* vill jag anföra, att i Kjöbenhavns Bot. trädg:s herb. ligger en *Ch. baltica* Fr. *genuina*, fastklistrad på ett papper, på hvars baksida Wallman med blyerts skrifvit: "*Ch. annulata* W. species inter *Ch. (hispidam) balticam* et *asperam*."

Ch. hispida L. I hafvet: Öl. och Gotl. (I Sk. Char. uteglömdö). *N.* Nordland. Evenæs (J. M. Norman. Något incrust. f. stagn.?). I sött vatten: *N.* Vahlöarne "in lacubus" (Kjöb:n bot. tr. herb.)

Ch. foetida A. Br. förekommer i Sv., mig veterligt, endast i Sk., Bl. (Hörby enl. Gosselm.), ÖG., VG, Upl. och Gotl. sparsamt (af mig endast anträffad vid Lingvide i Hafdhems s:n); i *N.* känner jag den endast från Vahlöarne. — Var. *refracta*. *D.* Örslöv pr. Skjelskör (P. Nielsen); v. *subhispida*, *D.* (L. F.); v. *crassicaulis*, Kristianstad vid Lillö (W.).

Ch. contraria A. Br. *D.* Möen, Hunosö (M. T. Lange i L. H.); Sj. Tiisöe (L. H.); Bavelbäsö och Flommen v. Sorö (P. Nielsen); Jyll. Vildstedsö (Th. Jensen i L. H.). *S.* Sk. nordöstra delen på fl. st. i många former (W.); Gladsax' och Cimbris' s:r (A. Falck); Vg. Kinnekulle; Sköfde, Kölleberg i Mularps s:n; Upl. Sigtuna; Gotl. Linge-, Lång-, Mäster-, Mycke-, Roma-, Stånga-, Vidange-, Rone-, Walkemyr, Løjsta, Ardre, Skälsö, Sicklings m. fl. st. *N.* Nord-

landen, Nipen och Evenæs (J. M. Norman). — Form. *lispidula* förekommer här och der bland hufvudformen.

Ch. spinosa Rupr. Sk. Gladsax (A. Falck); Kristianstad (W.); Vejlesjön (P. Olsson). Vg. Tongebergssjön i Lerdahla s:n. De danska ex., jag sett, af var. *gymnoteles*, ha endast varit en vanlig form af *spinosa* i ungt tillstånd (de nedersta kransstrålarne äro nästan alltid mer eller mindre monosiphoniska). De svenska ex. från Stockholm, jag sett, hafva tillhört *Ch. intermedia*. Var. *micracantha* förekommer här och der bland hufvudformen. * *rudis* (A. Br.). D. Sj. Flommen v. Sorö (P. Nielsen); "in palude Lyngbyens." (Liebm. i Kjöb:s bot. trädg:s hb.); Jyll. Vilstedsö v. Lögstör (Th. Jensen i J. E. Zett:s hb.). S. Gotl. Mästermyr i Sproge s:n.

Ch. polyacantha A. Br. D. Loll. I stor mängd i en källa i Hellinge (E. Rostrup i L. H.); Sj. Gammelsöer v. Borreby samt i torfgrafvar v. Glänö (P. Nielsen); β . *brachyphylla*: Loll. Mose v. Birkei (L. F. & H.). S. Gotl. Stormyrån, Linge-, Nygårds-, Mycke-, Mäster-, Träsk- och Walkemyr. I Petesviken af Rörviksträsk i Öja s:n (Gotl.) finnes en f. *pusilla*, endast ett par tum hög med mycket korta kransgrenar; i Träsk- och Mästermyr träffades en öfvergångsform till den på Gotl. vanliga formen.

Ch. horrida (Wall.). D. Sj. Borreby samt Glänö (P. Nielsen). S. Gotl. Skälsöviken (der fordom tagen äfven incrusterad af O. Westöö); Bogevik i Othem; Klintehamn (J. E. Zett:s hb.).

Ch. baltica Fr. D. Loll. Ravnsby, Rödbjufjord och Nakskovfjord (E. Rostrup, Loll. Veg.). I Sk. Ch. står Sk. ÖG., läs Sk. — ÖG.

Ch. Liljebladii Wallm. D. Loll. Nakskovfjord (L. F.); Sj. Skjelskör Fjord (P. Nielsen i L. H.). S. Blek. Sölvesborgs hamn (Gosselm. l. c.).

Ch. intermedia A. Br. A. *papillosa* Kütz. D. I Sliën mell. Klensby Nor och Slesvig (enl. L. F. och H., der den af A. Braun kallas *Ch. int. f. gymnophylla*). De

ex. fr. VG. och Gotl., jag sett, tillhöra enl. min åsigt *Ch. contraria* *B. aculeolata* Kinbg. D. F. Faaborg (L. H.); Jyll. Vilstedso (L. F.). S. Sk. Kettils mossen (W.), Gladsax' och Cimbris' s:n (A. Falck); VG. Byrabygget nära Sköfde. Gotl. Linge-, Stånga-, Nygårds-, Mäster-, Roma-, Mycke-, Träskmyr, Thorsborg, Petsarfve i Ardre.

Ch. tomentosa L. I sött vatten: D. Jyll. Vilstedso (L. F.). S. J. Flommen v. Sorö samt Gammelsö v. Borreby (P. Nielsen). I hafvet: Gotl. Bogevik (Th. Krok). I Sk. Ch. står: Sm. Gestr., läs Sm.—Gestr.

3. En för Skandinavien ny art af släktet

Hieracium,

beskrifven af S. ALMQVIST.

Under mina vandringar i Herjedalen förleden sommar anträffade jag i de öfre branterna af fjället Ljusnestöten en *Hieracium*, som så mycket afvek från alla mig hittills bekanta, att jag genast trodde mig hafva funnit en för Svenska floran ny, ganska utmärkt art. Jag har dock sedan vid granskandet af åtskilliga herbarier erfarit, att den redan långt förut blifvit hemförd från dessa trakter, ehuru den blifvit sammanblandad med andra, mer eller mindre närstående arter. Då jag härigenom fått tillfälle att studera exemplar af denna art från olika lokaler och funnit, att den eger en temligen vidsträckt utbredning i ofvannämnda fjälltrakt, har jag trott mig böra offentliggöra en beskrifning öfver densamma. Jag hänför den, åtminstone tills vidare, såsom underart till en hittills blott i Skottland funnen art.

Hieracium lingulatum Backh. * *depilatum* n. subsp.

Hypophyllopodum. Caulis plus minus foliosus, 1—oligocephalus, subglaber. Folia obovato-lanceolata vel lanceolata, margine præsertim breviter pilosa, integerrima, radicalia pauca,

oblonga, marcescentia vel nulla. Pedunculi arrecti, monocephali, cano-floccosi et breviter glandulosi, folio fulti. Involucra nuda, depilata, glandulis brevibus dense adpersa. Squamæ latæ, acutæ, appressæ. Stylus semper luteus.

Syn. *H. gothicum* var. *pumilum* och *H. atratum* Fristedt Bot. Not. 1854 n. 7 pr. p.

Förek. Herjedalen på Ramansberget och Ljusnestöten (Fristedt), på sistnämnda ställe af mig i mängd anträffad 1866. — Jemtland vid Handölselven (Rob. Hartm. enl. ex. i Prof. Fries' herb.). — Norge vid Ne-elven nedanför Sylfjällen (Fristedt). — Eget är, att då den i denna fjälltrakt tyckes vara vida utbredd, den dock från intet annat ställe, mig veterligen, blifvit hemförd.

Stjelken 1—2 fot hög, n. glatt, enkel eller från de nedre bladvecken grenad, 1—få-blommig. Rotblad inga eller 1—2, aflånga, långskaftade. Stjelkblad 3—8, vanl. omvänt-ägg-rundt-lancettlika, de nedre skaftade, de öfre oskaftade, jemnt spridda på stjelken, vanl. glänsande, n. glatta och blott i kanten försedda med mycket korta hår, alltid helbräddade. Blomskaft enblommiga, utgående från bladvecken, raka, beströdda med stjernludd och få glandler. Blomkorgarne betydligt mindre än hos *H. alpinum*. Holken svartgrön, utan stjernludd och längre hår, tätt beströdd med mycket korta glandelhår. Holkfjäll korta, breda, spetsiga. Stift rent gula. Skalkfrukter rödbruna. Blommar i slutet af Juli och början af Augusti.

Då släktet *Hieracium* förut lider af en mängd svårbestämda arter, om hvilkas begränsning man är långt ifrån ense, skall fyndet af en ny art säkert förefalla mången vara en mycket tvifvelaktig vinst. Denna står emellertid fullkomligt isolerad från alla öfriga svenska arter, hvarföre jag hoppas, att dess arträtt skall blifva erkänd af alla, som närmare undersöka densamma. Den enda grupp, till hvilken den kan föras, är *H. alpina hypophyllopoda*, en i Svenska floran hittills orepresenterad grupp, bildande öfvergången från de egentliga *alpina* till *tridentata*, på samma sätt som *H. Dovrense*

med samslägtingar till *prenanthoidea* *). Af svenska arter står den midt emellan *H. nigrescens* (eller *atratum*) och *H. lapponicum*, om hvilka båda den ofta i habitus påminner (detta bevisa ock de anförda synonymerna), men är dock från båda väl skild: från *H. nigrescens*, liksom från alla *H. alpina*, genom inga eller få rotblad, flera och bättre utvecklade stjelkblad, frånvaro af alla längre hår, mindre blomkorgar samt kortare och bredare holkfjäll; från *H. lapponicum*: genom mot spetsen bredare och fullkomligt helbräddade blad samt holken, som hos ifrågavarande art är beklädd med glandler utan hår och stjernludd, då den deremot hos *H. lapponicum* är utan glandler, men, ehuru ofta glest, försedd med hvita hår och stjernludd. Hvad slutligen angår dess förhållande till *H. lingulatum* **), under hvilken jag på Prof. Fries' auktoritet uppfört den såsom underart, så afviker den i flera fall ej obetydligt från denna genom sin fullkomliga brist på längre hår, mindre holkar, kortare och bredare holkfjäll, rent gult stift, flera och på stjelken mera jemnt spridda blad, då de hos *H. lingulatum* sitta närmade stjelkens bas, o. s. v.

Strödda Underrättelser.

Svar på Lektor C. Hartmans anmärkningar till
min senaste uppsats om Sveriges Botrychier,
af J. ÅNGSTRÖM.

Då jag icke kan betvifla, att våra stridigheter angående detta slägte föga torde intressera Notisernas läsare, skall jag så kort som möjligt söka gendrifva dessa anmärkningar och utan animositet blott hålla mig till sak.

*) Eget är, att då de arter, som utgöra de egentliga *H. alpina* (hvar till *H. atratum* äfven måste räknas), utan gräns sammanflyta i hvarandra, ifrågavarande art och *H. Dovrense*, som utgöra öfvergångar från dessa, äro så väl begränsade från sina samslägtingar.

**) Denna art synes närma sig *H. saxifragum*, med hvars fjällformer den, enl. originalexemplar i Prof. Fries' herb., eger en förvillande likhet, hvarföre också Babington förr förde den till denna art.

Då Mildes Gefässkryptogamen Schlesiens utgåfvos 1859 och nionde upplagan af Skandinavians Flora 1864 och det, ehuru så lång tid förflutit mellan utgifvandet af båda dessa arbeten, icke i det senare kan synas genom en enda bokstaf, att det förra arbetet varit begagnadt, ehuru det monografiskt behandlat detta slägte, har jag kommit till de yttrade slutsatserna. För öfrigt har jag aldrig sagt, att utgifvaren intet för öfrigt lärt; det är blott i fråga om detta slägte, jag vågat hysa den åsigten.

Det är visserligen sannt, att Ruprecht är den förste, som begagnat Gmelinska artnamnet *lanceolatum* inom slägtet *Botrychium*; men då han under detta namn inbegriper tre (3) arter, hvilket Milde icke endast påstår, utan tydligen bevisar, då de under namn af *B. lanceolatum* af Ruprecht sända exemplar finnas i Mildes bok afritade, måste jag oakadt försvaret för ett sådant förfarande anse citatet Ruprecht till detta namn för orätt. Det framdragna exemplet af *Hieracium murorum* L. är icke allenast haltande, utan äfven oriktigt. Hade Ruprecht först beskrifvit arten och under den möjligen sammanfattat flera, då hade exemplet varit på sin plats och citatet Ruprecht enligt utgifvarens principer äfvenledes; nu deremot, då Gmelin tydligen framställt sin art, men Ruprecht deremot förfuskat och sammanblandat den med andra, anser jag, och som jag tror alla andra utom Lekt. Hartman, att Ruprecht icke bör till denna art citeras.

Hade dessutom Lekt. Hartman behagat se i Ruprechts Symbolæ pag. 101, der han säger: "optime apud Roeper Flora Mecklenb. fig. 5, 6, 7, 8 depingitur", hvilka figurer höra till *B. matricariæfolium* A. Br., torde han ock fått ett bevis på, att Ruprecht sammanblandat flera arter.

Jag har icke klandrat författarcitatet Sw. till *Botr. Lunaria* af det skäl, att det öfverensstämmer med utgifvarens principer för författare-citater till namn, ehuru dertill äfven vore stort skäl, isynnerhet som dessa principer såsom oriktiga och orättvisa börja mer och mer öfvergifvas af så väl in- som utländska författare. Författarefångan torde väl möjligen komma att lida, om de af Prof. Fries föreslagna regler för författarcitater eller Dokt. Lorentz' i Botanische Zeitung 1866 N:o 24 uppställda principer för prioritetsbegreppet antoges, ty då skulle man icke så ofta få tillfälle sätta sitt eget värda bomärke till ett namn; men rätt och rättvis vore onékligen en sådan anordning.

Hvad variationerna till *B. boreale* Mild. och var. *evolutum* särskildt vidkommer, måste jag helt och hållet fritaga Milde från ansvaret för möjligen varande olämplighet; ty Milde har icke namngifvit några varieteter af denna art, lika litet som af *B. lanceolatum* (Gmel.).

Nu öfvergår jag till de numererade anmärkningarne:

1. Oakadt C. H:s påstående, att han bland de några och 20 ex. af *B. boreale* Milde, hvilka han samlat vid Drivstuen i Norge, funnit former, hvilka han icke kan skilja från *B. Lunaria*, måste jag dock förklara *B. boreale* för god art, och jag förmodar, att samma förhållande förefinnes

med dessa öfvergångar, som dem jag ansåg förefinnas mellan *B. rutaceum* Sw. och *B. simplex* Hitchk. i Nis 5 och 6 af Bot. Notiser år 1854. Vill man nödvändigt se öfvergångar från en af de polymorfa arterna till en annan, torde man icke komma att sakna skenbara bevis för detsamma; huruvida dessa bevis vid en närmare och opartisk granskning hålla stånd, är en annan sak.

2. Härtill har jag icke annat att säga, än hvad jag i nyssanförda anmärkning om *B. simplex* yttrat, neml. att jag onekligen begått ett stort misstag, då jag kunnat anse *B. simplex* för en yngre form af *B. rutaceum*. Hade Lekt. Hartman före utgifvandet af 9 upplagan af Floran vändt sig till mig eller någon annan af de botanister, hvilka kunnat vara i tillfälle meddela upplysningar om detta slägte, är jag fullt öfvertygad, att så många, som stått till buds, blifvit meddelade. Ett sådant förfarande å utgifvarens sida kunde man ock, så är åtminstone min tro, varit berättigad vänta, så vida han nemligen tagit notis om Mildes afhandlingar angående detta slägte och möjligen genom dem blifvit gjord uppmärksam på, att kanske härvidlag något vore att ändra och förbättra.

3. Exemplet af *Orchis* m. fl. är enligt min tanke äfven haltande, ty en mångårig ört måste nödvändigt hafva åtminstone delar af roten eller rotstocken kvarvarande från ett föregående år, men så är icke ofta förhållandet med örtståndet, hvilket för hvarje år förnyas och, när motsatsen inträffar, tror jag åtminstone, att man bör, om man vill meddela icke missledande upplysningar om en växt, äfven på bekostnad af något utrymme, anföra ett sådant undantag. Dessutom blefvo bevisen för *Botrychii rutacei* enbladighet nedskrifna icke endast för utgifvaren af Skandinavians flora, utan äfven för Milde, hvilken pag. 695 i anförda bok yttrar: "Wenn also Ångström a. a. O. behauptet, dass *B. rutefolium* (rutaceum) niemals 2 sterile Wedeltheile in einem Sommer an einem Exemplare zeige, und dass alle hierauf bezüglichen Angaben irrig seien, so findet dies hierauf seine Berichtigung" — och härmed tager jag afsked af anmärkningarnes författare och slägtet *Botrychium* för denna gång.

Lycksele d. 20 Febr. 1867.

— Bland de delar af vårt land, som — hur underligt det än låter — säkerligen äro minst undersökta, är Upland. Företrädesvis gäller detta om de östra delarne eller gränsen mellan det egentliga Upland och Roslagen. Då härtill kommer, att vattenväxterna äro de hos oss mest försummade, och då just i denna trakt en mängd af större och smärre sjöar förefinnas, så har en önskan blifvit uttalad, att denna trakt och företrädesvis dess sjöar i år måtte undersökas. De herrar botanister, som äro villiga att medverka till detta ändamål, torde med det snaraste anmäla sig hos denna tidskrifts redaktör; för de sålunda tecknade aktierna å 5 Rdr Rmt skall utdelning lemnas af de insamlade växterna.